

9 vragen aan ...

Marije Klever

Het was niet zo dat ze tijd over had. Met een eigen bedrijf zat de agenda van Marije Klever al behoorlijk vol. Toch solliciteerde ze toen de vacature voor portefeuillehouder melkveehouderij bij NAJK vrijkwam. Nu vertolkt ze de stem van jonge boeren in het debat.

TEKST INGE VAN DRIE

MARIJE, IS HET BESTUREN JOU MET DE PAPLEPEL INGEGOTEN?

'Ik heb van huis uit een brede blik op de wereld gekregen. Aan de keukentafel bespraken we het nieuws. Dat hoorde er gewoon bij. En dan ging het niet alleen over wat er in de sector speelde. We bespraken ook wat de rol van de sector is in ons land. Wat voor plaats nemen we als melkveehouderij in de samenleving in? Dat vond ik altijd al heel interessant. Mede daarvoor was ik al jong bestuurlijk actief. Op de middelbare school

hielp ik mee met het organiseren van het schoolfeest en meldde ik me aan voor de medezeggenschapsraad. Later zat ik ook in het sociëteitsbestuur. Ik vind het leuk om mee te denken.'

JE VOLGDE ZELFS JE VADER OP IN HET REGIONALE LTO-BESTUUR.

'Dat klopt. Hij was dertig jaar regionaal bestuurslid van LTO. Toen ik twee jaar geleden het bedrijf overnam, heb ik ook zijn plekje in het bestuur overgenomen. Ik boer in De Meern, op tien minu-

'Ik vind het belangrijk om ervoor te zorgen dat iedereen zich gehoord voelt'

leeftijd: 32 • **woonplaats:** De Meern • **bedrijf:** 100 melkkoeien, 30 schapen en kippen • **bestuur:** portefeuillehouder melkveehouderij bij NAJK, regionaal LTO-bestuur • **opleiding:** has in Dronten, master ontwikkeling en rurale innovatie

ten van de binnenstad van Utrecht. Dwars door mijn percelen ligt een provinciale weg met een fietspad. We hadden het bedrijf kunnen verplaatsen, naar Friesland bijvoorbeeld. Maar dat er hier veel mensen wonen, was voor mij juist een reden om te blijven. Ik probeer mijn verdienmodel erop aan te passen. Met een melktap bijvoorbeeld, een eierautomaat en een maisdoolhof.'

DRUK DUS! TOCH MAAKTE JE TIJD VOOR HET NAJK. LEG EENS UIT?

'Ik was nog niet zo lang klaar met het bouwen van de stal toen ik de vacature voor portefeuillehouder melkveehouderij bij het NAJK zag. Het leek me heel leuk om de stem van jonge boeren te vertolken in het debat. Bovendien, als boer ben je vaak alleen, als bestuurder werk je in een team. Dat trok me aan.'

'Ik heb echt tijd en ruimte moeten creëren op het bedrijf om dit te gaan doen. Ik heb gekeken naar taken die ik kon en wilde schrappen. Zoals machines doorsmeren, dat deed ik toch al niet zo graag. En een deel van de administratie, het inboeken van facturen bijvoorbeeld, doet het boekhoudkantoor nu. Gelukkig heb ik heel veel lieve, mooie mensen om me heen die zorgen dat ik dit kan doen. Mijn vader, die een oogje in het zeil houdt als ik weg ben, mijn moeder waar ik nog wel eens mee eet, een oom, een buurman, (oud-)stagiaires, een asielzoeker ... Want ik ben toch al snel twintig uur in de week kwijt aan bestuurstaken.'

WAT HOUDT DAT BESTUURSWERK BIJ HET NAJK PRECIËS IN?

'Ik heb veel overleggen. We denken bijvoorbeeld mee over de visie van de minister. Hoe kunnen we daar het best invulling aan geven en welke stappen zijn goed voor de sector? Ik praat ook veel met jonge boeren, in de provinciale AJK's bijvoorbeeld. Samen met hen een visie opstellen, dat doe ik graag. Ik vind het dan belangrijk om iedereen mee te nemen, om ervoor te zorgen dat iedereen zich gehoord voelt.'

WAT MAAKT BESTUREN ZO LEUK?

'Ik vind het het allerleukst om bezig te zijn met het zoeken naar een goede weg in de melkveehouderij. Om samen te discussiëren en tot betere oplossingen te komen. Met Stichting Weidegang bijvoorbeeld. We hebben over weidegang eerst flink gediscussieerd als sector. Daarna zijn we aan de slag gegaan. Dat het percentage weidegang gestegen is en we daar ook waardering voor krijgen, dat geeft me echt voldoening.'

ER ZIJN OOK ZAKEN DIE ENERGIE KOSTEN. KUN JE EEN VOORBEELD GEVEN?

'Je kunt het nooit goed doen als bestuurder. Dat vind ik wel een uitdaging. Als het nodig is, kom ik graag bij boeren thuis om ons beleid uit te leggen, maar ik kan niet ieder lid uitleggen wat er precies speelt. Zoals ik ook niet alle beleidsmakers en politici bij mij thuis kan uitnodigen om uit te leggen hoe een bedrijfsvername werkt en wat daarin niet handig is. Het is zonde dat de werelden van boeren en beleidsmakers zover uit elkaar liggen. De speelruimte in Den Haag is ook klein. Samen als boeren en bestuurders een vuist maken klinkt zo logisch, maar de realiteit is dat er minder te regelen is dan veel mensen denken.'

BEN JE ALS VROUW IN DE MINDERHEID ALS BESTUURDER?

'Het NAJK is niet per se een mannenwereld en in de politiek valt dat ook wel mee. Maar als ik in overleggen de enige vrouw ben, ga ik niet de koffie halen of de rol van secretaris op me nemen. Zulke automatisen doorbreek ik graag. Ik ben niet zo gestructureerd, dus een functie als secretaris is niks voor mij.'

WAT LEER JE VAN JE BESTUURSWERK?

'Sommige maatregelen die de afgelopen jaren genomen zijn, zijn heel vervelend. Neem de fosfaatrechten. Het helpt dat ik als bestuurder beter begrijp waarom ze genomen zijn.'

'Ik heb ook geleerd hoe belangrijk het is dat burgers onze sector kennen. Dat maakt me meer gemotiveerd om mensen dingen uit te leggen. Ook al kost dat tijd en ook al word ik heus niet meteen blij van een groep schoolkinderen die mijn erf overneemt.'

HOE LAAD JE JE EIGEN BATTERIJ OP?

'Het melken van de koeien 's morgens is voor mij een ankerpunt in de dag. Dat sla ik niet graag over. Het melken is voor mij echt ontspanning; alle koeien een voor een langs zien komen. Het geeft overzicht en ruimte in mijn hoofd en het is ook een van de weinige momenten dat ik niet word gebeld ...'